

**СРПСКА АКАДЕМИЈА ОБРАЗОВАЊА
БЕОГРАД**

**UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF EDUCATION**

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ
УЧИТЕЉА И ВАСПИТАЧА**

ШКОЛА ДАНАС И МОГУЋИ ПРАВЦИ ПРОМЕНА

ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА И ИНФОРМАТИЧКО РАЗВИЈАЈУЋА НАСТАВА

Београд, 2024.

1. ТЕМА СКУПА

Научни скуп **ШКОЛА ДАНАС И МОГУЋИ ПРАВЦИ ПРОМЕНА** који организују Српска академија образовања, Факултет за образовање учитеља и васпитача из Београда и Српска академија наука и уметности Републике Српске, Бањалука.

2. ЦИЉ СКУПА

Циљ скупа је да се оцени колико наша школа оваква каква је, традиционална са репродуктивном наставом, одговара савременим захтевима друштва које се убрзано мења. Која је улоге информационе технологије, посебно вештачке интелигенције у моделовању ефикасне школе у којој се учи победнички у којој нема неуспешних ученика Циљ је да се понуди један од могућих модела ефикасне школе. која ће сваког ученика водити до успеха према мери његових личних потенцијала

3. ОЧЕКИВАЊА

Очекује се да учесници у дискусији изложе и конкретне предлоге за креирање концепције ефикасне школе, засноване на моделима информатичко-развијајуће наставе, као нове наставне парадигме према којој школа треба да буде пријатно и богато место живљења и успешног васпитавања.

4. ОРГАНИЗАТОРИ СКУПА

Округли сто ће бити одржан у суорганизацији са Факултетом за образовање учитеља и васпитача Универзитета у Београду и САНУ Републике Српска из Бањалуке

5. СПЕЦИФИЧНОСТ РАДА СКУПА

Специфичност рада овог Округлог стола је у томе што сваки учесник у свом излагању (дијалогу) треба да понуди конкретно решење (дефинисан предлог у писаној форми) који ће бити уграђен у модел ефикасне (успешне) школе.

Потребно је да учесници скупа, у свом концизном излагању своје предлоге аргументовано образложе (примерима добре праксе, резултатима истраживања и сл

6. ДОКУМЕНТ О МОДЕЛУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Документ Модел ефикасне школе, након одржаног научног скупа, уобличиће посебна радна група. Он ће бити достављен одговарајућим министарствима образовања.

7. ОДРЖАВАЊЕ СКУПА

Округли сто, по потреби, биће организован више пута са истом темом (у наставцима), ако се за то укаже потреба (зависно од броја пријављених учесника и актуелизованих проблема, који се као нови појаве у току расправе.

8 . ПИТАЊА - ИМПУЛСИ ЗА ДИСКУСИЈУ

Очекује се да учесници научног скупа критички сагледају:

- Које су карактеристике садашње, традиционалне наставе: које њене елементе треба задржати, а које треба изоставити из праксе?
- Како моделовати ефикасну школу која ће бити не само училиште, него и васпитна, радна, занимљива и привлачна институција, која ће сваког ученика мотивисати, довести до успеха и ефикасно га припремати за живот?
- Колико се настава у школама користи новим сазнањима неуронауке о функцији човековог мозга – којима се новом технологијом истражује људски мозак и доводе у питање ранија сазнања?
- Како унапредити и практично остваривати примарну васпитну улогу школе, која је данас запостављена, занемарена?
- Како организовати професионално образовање и стручно усавршавање наставника?
- Како обезбедити позитивну селекцију кандидата за наставнички позив и како их мотивисати за стално стручно усавршавање?
- Како подићи углед наставничке професије ?
- Колико се студенти, будући наставници, на факултетима, оспособљавају за примену нове, информационе технологије у настави и како иновирати програме педагошких факултета и подредити их оспособљавању наставника за њихове нове улоге у ефикасној школи у припреми младих за изазове будућности?
- Како систем евалуације утемељити на захтевима комплексног вредновања , који би био у функцији аутономије, саморегулативног учења ученика у стицању не само знања већ и других вредности, вредновања не само резултата (исхода) већ и процеса долажења до тих резултата?
- Како оспособити ученике за саморефлексију свога рада – учења као мисаоно-делатносног процеса (схватања своје делатности, редефинисање циљева и поступака свога рада и сл.) ?
- Како у школи створити услове за садржајнију активност ученика у слободном времену (културно. забавне, радно. техничке , спортско-рекреативне и истраживачке)?
- Како „ослободити“ слободно време за ученике у садашњој полудневној, сменској школи и шта учинити да се оно садржајно боље организује?
- На којим новим педагошким теоријама треба моделовати школу, коју ће ученици доживљавати као пријатно место за учење и оптимално задовољавање својих интересовања, социјалних и других потреба развоја и саморазвоја?
- Како моделовати школске наставне програме – ослободити их од енциклопедизма (учење по принципу боље мање, а боље) и који садрже и програме васпитног рада са ученицима, а не само наставне садржаје појединих предмета?
- Колико је нова информациона, “ паметна“ технологија уткана у образовану-наставну технологију рада у нашим школама и шта чинити да се она више користи у организацији делотворнијег наставног процеса?
- Која је улога експерименталних школа и школа вежбаоница педагошких факултета и колико ове школе могу емитовати иновације тако да оне постану узор другим школама чије примере би оне могле да следе; треба ли развити мрежу ових школа у регионима наше Републике?

8. 1. ИКТ и вештачка интелигенција као револуционарне промене у организацији њедатошкој рада школе. Треба посветити њажњу следећим њишањима:

Како нову информациону технологију, посебно вештачку интелигенцију, као кључну детерминанту информатичко-развијајуће наставе, користити у педагошкој делатности школе?

Које су могућности примене појединих елемената ВИ и то:

- ChatGPT у организацији наставног процеса- (учење ученика, писмени састави, семинарски радови, исправка грешака и сл).
- Платформе за препознавање оригиналности урађених писмених састава – откривање делова које је написала ИКТ.
- Учење страних језика применом ChatGPT (вежбање к.нверзације, правилни изговор, примена појединих фраза у разним ситуацијама и сл.).
- Chat GPT, као и други системи засновани на вештачкој интелигенцији, могу пружити корисне алате за учење и развијање знања, за побољшање ефикасности процеса учења.
- Виртуелна реалност, метаверс и 3 д симулације у образовању и организацији ефикаснијег наставног процеса...
- Каква је могућност примене вештачке интелигенције у оквиру самоделатних, саморегулативних, интерактивних модела информатичко-развијајуће наставе (интегративни, модуларни, хеуристички, контексни, витагени, индивидуализовани, проблемско-модуларни и др)?
- Колико вештачка интелигенција може бити у функцији континуираног, комплексног вредновања и самовредновања – да повратна информација прати сваки корак активности ученика, како би они увек знали на чему су (шта су добро а шта нису добро урадили)?
- Колико ВИ утиче на ефикасност учења ученика у когнитивној сфери и да ли се њоме ослобађа „простор“ за васпитну улогу школе и јачање васпитне улоге наставника (да наставник више буде васпитач, а мање предавач, преносилац знања)?
- Колико ВИ и нова организација рада у школи утиче на креирање нових улога наставника и садржајнију реализацију досадашњих улога (организаторска, дијагностичка, терапеутска, васпитна, истраживачка и др)?
- Како превазићи оријентисаност на досадашњу предавачку улогу наставника која у постаје права реткост организацији појединих модела информатичко-развијајуће наставе (хеуристичка, модуларна, интерактивна, интегративна, контекстна и др)?

8.2. Образовање и стручно усавршавање наставника за рад у ефикасној школи

Потребно је сагледати:

- Колико на факултетима студенти – будући наставници - стичу потребна педагошко-психолошка и дидактичко –методичка знања и способности за рад са ученицима у садашњој школи и школи будућности?
- Колико су наставници оспособљени за своје педагошке функције у ефикасној школи: организационо-водителска, дијагностичко-саветодавна, мотивациона, евалуаторска (колико су знања из струке довољна за педагошки рад са ученицима...)?
- Да ли студенти будући наставци у току студија и касније, у оквиру стручног усавршавања, стичу потребна знања и способности за еманципаторски приступ учењу и поучавању уз подршку ИКТ?

- Да ли у току студија и касније у оквиру стручног усавршавања стичу потребна знања и способности из организације и методике васпитног рада са ученицима?
- Да ли наставници у току студија или касније, у оквиру стручног усавршавања, стичу компетенције из појединих области организације рада у слободном времену са ученицима?
- Како променити систем и програме за образовање наставника који би у току студија стицали темељно педагошко-психолошко и дидактичко-методичко образовање за рад у школи?
- Колико је оправдана теза да сваки наставник мора стећи компетенције да буде педагог и психолог и да тиме буде у свакодневној прилици да решава одређене кризе и тешкоће код ученика, односно да буде више васпитач - .терапеут, а мање предавач- преносилац знања?
- Да ли је боље институционално решење у образовању наставника на посебним педагошким факултетима или да након трогодишњег оспособљавања за струку (предмет) педагошко и дидактичко-методичко образовање студенти стичу на двогодишњим мастер студијама на педагошком факултету?

8.3. Организација рада школе – једносменска школа са њродуженим њрајањем

- Колико садашња вишесменска организација школе , сведена на часове наставе (училиште). омогућује организацију других васпитаних активности ученика? Колико омогућује да она више буде васпитна, а мање образовна институција?
- Шта учинити да школа буде утемељена на развојним потребама и еманципаторској улози ученика - да буде школа живота и социјалног учења, а не само учења наставних предмета. – да се наставник бави дететом а не само предметом?
- Како превазићи садашњу кругу дисциплину, традиционалну организацију наставе издељене на предмете, часове (репродуктивне, предавачка настава)?
- Шта учинити да школа буде равноправна заједница наставника и ученика који се међусобно поштују и уважавају, у којој нема прсиле и приморавања?
- Како школу претворити у најлепше место живљења у којој се оптимално задовољавају, културне, спортско-рекреативне, радно-техничке, образовне и друге социјалне потребе ученика?
- Како остварити циљеве да ученик све своје обавезе заврши у школи, да нема домаћих задатака, да учбеници из којих учи остају у школи, да код куће слободно време, без оптерећења, проводи са родитељима?
- Зашто се резултати експерименталних школа које су радиле у Београду (експеримент трајао 10 година) који су у свету били запажени и подржани не уграђују у концепцију ефикасне школе утемељене и на потребама ученика? Да ли су ови резултати познати креаторима образовне политике, а били су познати и подржани од експерата ОЕЦД-а)?
- Каква би школа требало да буде у време вештачке интелигенције која из корена мења нашу досадашњу организацију рада у свим сферама људске делатности? Зашто школа није стваралац знања и предводник промена него је , на жалост, увек у заостајању? Шта учинити да се стање промени?

8. 4. Експерименталне школе и школе вежбаонице као носиоци развојних промена у образовању

- Колико би експерименталне школе и вежбаонице биле корисне у провери и ширењу иновација у васпитно-образованом систему?

- Какве би стандарде требало утврдити за рад експерименталних школа и школа вежбаоница (кадрови, мањи фонд часова наставног рада, фонд часова за припрему и проверу иновација, провера увођења појединих васпитних активности, опремљеност експерименталних школа, финансирање и сл...)?

8. 5. Укидање регионалних завода- ефекти одлуке?

- Да ли је укидање регионалних завода за унапређивање васпитања и образовања уназадило систем образовања у Србији? Да ли су и колико укидањем регионалних завода школе остале без важних дисеминатора иновација у њихову педагошку делатност? Како уредити начине саветодавне помоћи наставницима у подизању квалитета учења и поучавања младих, као и других аспеката развоја (емоционални, социјални, физички, мотивациони аспект и подршка у тренуцима криза на путу узрастања , односно у самореализацији...)?
- Колико садашњи систем оцене и начина подизања квалитета образовања има суштинску функцију и испуњава ли прокламоване циљеве?

Добро ће доћи ваши предлози и идеје за допуну наведених теза за дискусију.